

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΑΜΟΙΒΩΝ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Δημήτρης Κασορίδας

Σημαντική μείωση παρουσίασαν το 1991 οι πραγματικές αποδοχές των εργαζόμενων, σαν αποτέλεσμα της εισοδηματικής πολιτικής που εφαρμόζει η κυβέρνηση. Μάλιστα όπως τονίζει η Εκθεση του Διοικητή (για το έτος 1991) της Τράπεζας της Ελλάδας, «οι κυβερνητικοί στόχοι για τις αυξήσεις των αποδοχών επιτεύχθηκαν σχεδόν χωρίς αποκλίσεις».

“Και ενώ οι αυξήσεις της διετίας 1988-89 δεν κάλυψαν τις απώλειες της διετίας του πρώτου σταθεροποιητικού προγράμματος (1986-87), σημειώθηκε νέα πτώση το 1990 και 1991 στις πραγματικές αποδοχές των εργαζόμενων, στα πλαίσια του δεύτερου σταθεροποιητικού προγράμματος, αυτή τη φορά όμως ακολουθούμενο από μια μακρόχρονη πολιτική λιτότητας.”

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα, την τετραετία 1985-89, οι αμοιβές των εργαζόμενων είχαν ακολουθήσει την εξής πορεία: Μετά την άρση των περιορισμών που προβλέπονταν στις Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου για την εισοδηματική πολιτική της διετίας 1986-87, οι μισθωτοί επεδίωξαν την αποκατάσταση της αγοραστικής τους δύναμης η οποία είχε μειωθεί σε όλες τις κατηγορίες των εργαζόμενων.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδας, όπως φαίνονται από τον πίνακα η εξέλιξη των πραγματικών αμοιβών, κατά την τετραετία πάντα 1985-89 στις κατηγορίες των μισθωτών ήταν οι ακόλουθες:

Στη Μεταποίηση, οι ωριαίες αποδοχές των εργατών αυξήθηκαν κατά 6% το 1989 σε σχέση με 4,3% το 1988, ενώ οι εβδομαδιαίες αποδοχές αυξήθηκαν κατά 6,2% (1988 : 9,3%). Οι μηνιαίες αποδοχές των υπαλλήλων αυξήθηκαν κατά 11,8% το 1988 και 5,5 το 1989.

Στις Τράπεζες οι αποδοχές των υπαλλήλων αυξήθηκαν κατά 3,1% το 1988 και 10,3% το 1989. Στο Λιανικό Εμπόριο οι μηνιαίες αποδοχές των υπαλλήλων αυξήθηκαν το 1988 κατά 4% και το 1989 κατά 2%.

Στα Ορυχεία - Μεταλλεία - Λατομεία οι εβδομαδιαίες αποδοχές των εργατοτεχνιτών αυξήθηκαν κατά 6,1% το 1988 και 2,2% το 1989, ενώ οι μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων αυξήθηκαν 4,9% το 1988 και το 1989 κατά 0,7%.

Και ενώ οι αυξήσεις της διετίας 1988-89 δεν κάλυψαν τις απώλειες της διετίας του πρώτου σταθεροποιητικού προγράμματος (1986-87), σημειώθηκε νέα πτώση το 1990 και 1991 στις πραγματικές αποδοχές των εργαζόμενων, στα πλαίσια του δεύτερου σταθεροποιητικού προγράμματος, αυτή τη φορά όμως ακολουθούμενο από μια μακρόχρονη πολιτική λιτότητας.

Η εξέλιξη των πραγματικών αποδοχών κατά κατηγορίες μισθωτών το 1990 και 1991 ήταν η εξής:

Στη μεταποίηση κατά το 1991 οι ωριαίες αποδοχές των εργατών μειώθηκαν κατά -3,7% και οι εβδομαδιαίες επίσης το ίδιο (1990: -0,8% και -0,9% αντίστοιχα). Οι μηνιαίες αποδοχές των υπαλλήλων μειώθηκαν κατά -1,9% το 1991, ενώ το 1990 είχαν σημειώσει μια μικρή αύξηση 1,2%.

Στις επιχειρήσεις ηλεκτρισμού - ύδρευσης οι ωριαίες αποδοχές των εργατών μειώθηκαν το 1991 κατά -6,4%, οι εβδομαδιαίες κατά -4,9% και οι μηνιαίες αποδοχές των υπαλλήλων κατά -3,6% (1990: 4%, 5,3% και -0,1% αντίστοιχα).

Στις τράπεζες οι αποδοχές των υπαλλήλων μειώθηκαν κατά -3,6% το 1991 και -0,1% το 1990.

Τέλος, κατά το 1991, οι εβδομαδιαίες αποδοχές των εργατοτεχνιτών στα ορυχεία - μεταλλεία - λατομεία αυξήθηκαν κατά 3,4% και οι μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων κατά 0,1% (1990: 9,1% και 0,6% αντίστοιχα), ενώ στο λιανικό εμπόριο

οι μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων μειώθηκαν κατά -5,7% (1990:4%) και στο χονδρικό εμπόριο -2,3%.

Συνεπώς η θετική εξέλιξη της αναπλήρωσης των απωλειών της αγοραστικής δύναμης των εργαζόμενων την περίοδο 1988-89 (μετά δηλαδή την εφαρμογή του πρώτου σταθεροποιητικού προγράμματος), άλλαξε δραστικά κατά το 1990 και 1991, ιδιαίτερα με τα μέτρα που έλαβε η νέα κυβέρνηση της Ν.Δ.

Αμοιβή εργασίας, Κόστος Εργασίας, Παραγωγικότητα 1984-1991 (Ποσοστά % ετήσιας μεταβολής)								
	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991 ⁴
ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (ΕΚΤΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ)¹								
Σύνολο αμοιβών εργαζόμενων (μισθοί και ημερομίσθια)	23,6	24,7	12,3	12,2	21,4	20,5	22,4	15,5
Μη γεωργικό ακαθ. εγχ. προϊόν σε σταθ. τιμές	2,3	3,6	1,6	0,0	4,2	4,1	1,1	0,2
Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος	20,8	20,4	10,5	12,2	16,5	15,8	21,1	15,3
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ²								
Ωριαίες αποδοχές εργατών (ονομ.)	26,3	19,8	12,7	9,6	18,4	20,5	19,4	15,7
Ωριαίες αποδοχές εργατών (πραγμ.)	6,6	0,4	-8,4	-5,8	4,3	6,0	-0,8	-3,7
Εβδομ. αποδοχές εργατών (ονομ.)	25,3	23,1	12,5	9,8	24,0	20,7	19,3	15,6
Εβδομ. αποδοχές εργατών (πραγμ.)	5,7	3,1	-8,5	-5,7	9,3	6,2	-0,9	-3,7
Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων (ονομ.)	24,1	23,0	8,6	8,3	26,9	19,9	21,8	17,8
Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων (πραγμ.)	4,7	3,1	-11,7	-7,0	11,8	5,5	1,2	-1,9
Παραγωγή ανά άτομο	0,9	3,7	-0,7	-0,7	4,0	2,1	-1,3	3,3
Παραγωγή ανά ώρα εργασίας	1,8	1,0	-0,5	-0,8	-0,8	2,0	-1,1	3,5
Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος	24,1	18,7	13,3	10,5	19,3	18,2	20,9	11,8
ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ - ΥΔΡΕΥΣΗ²								
Ωριαίες αποδοχές εργατών (ονομ.)	--	--	--	--	--	--	25,2	12,4
Ωριαίες αποδοχές εργατών (πραγμ.)	--	--	--	--	--	--	4,0	-6,4
Εβδομ. αποδοχές εργατών (ονομ.)	--	--	--	--	--	--	26,8	14,2
Εβδομ. αποδοχές εργατών (πραγμ.)	--	--	--	--	--	--	5,3	-4,9
Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων (ονομ.)	--	--	--	--	--	--	20,3	15,8
Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων (πραγμ.)	--	--	--	--	--	--	-0,1	-3,6
ΤΡΑΠΕΖΕΣ²								
Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων (ονομ.)	--	--	8,0 ⁵	9,3 ⁵	17,6 ⁵	25,5 ⁵	19,9 ⁵	11,4
Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων (πραγμ.)	--	--	-11,4 ⁵	-5,2 ⁵	3,1 ⁵	10,3 ⁵	-2,0 ⁵	-8,3
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ²								
Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων (ονομ.)	--	--	9,6 ⁵	7,9 ⁵	21,2 ⁵	23,8 ⁵	18,8 ⁵	15,8
Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων (πραγμ.)	--	--	-10,1 ⁵	-6,4 ⁵	6,2 ⁵	8,8 ⁵	-2,9 ⁵	-4,7
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ²								
Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων (ονομ.)	--	--	--	--	--	--	--	17,3
Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων (πραγμ.)	--	--	--	--	--	--	--	-2,3
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ²								
Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων (ονομ.)	25,2	23,0	11,1	9,1	18,0	16,0	15,6	13,2
Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων (πραγμ.)	5,7	3,1	-9,7	-6,3	4,0	2,0	-4,0	-5,7
ΟΡΥΧΕΙΑ - ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ - ΛΑΤΟΜΕΙΑ²								
Εβδομ. αποδοχές εργατοτεχνιτών (ονομ.)	23,6	24,7	12,1	11,9	20,4	16,2	31,3	24,2
Εβδομ. αποδοχές εργατοτεχνιτών (πραγμ.)	4,3	4,5	-8,9	-3,9	6,1	2,2	9,1	3,4
Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων (ονομ.)	22,7	24,3	12,0	11,0	19,1	14,5	21,1	20,2
Μηνιαίες αποδοχές υπαλλήλων (πραγμ.)	3,5	4,2	-8,9	-4,6	4,9	0,7	0,6	0,1
ΚΑΤΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΑΠΟΔΟΧΩΝ³								
Ημερομίσθια ανειδίκευτων εργατών (ονομ.)	26,0	18,0	10,8	10,1	17,0	18,9	17,1	14,4
Ημερομίσθια ανειδίκευτων εργατών (πραγμ.)	6,3	-1,1	-9,9	-5,4	3,1	4,6	-2,7	-3,8
Αμοιβές εργαζόμενων (μισθοί - ημερομίσθια)								
ω % του μη γεωργικού ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές	56,8	57,3	54,0	53,8	54,7	55,3	57,0	56,5

1 Στοιχεία και εκτιμήσεις Εθνικών Λογαριασμών (ΕΣΥΕ). Για το 1990-91: εκτιμήσεις Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας.

2 Επεξεργασία στοιχείων ερευνών ΕΣΥΕ.

3 Υπολογισμός με βάση τις Εθνικές Γενικές Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας: εργαζόμενοι άγαμοι, χωρίς προύπηρεσία.

4 Για τη μεταποίηση, τον ηλεκτρισμό - ύδρευση, τα ορυχεία - μεταλλεία - λατομεία και το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, οι μεταβολές αφορούν στοιχεία εξαμήνου Ιανουαρίου - Ιουνίου 1991 σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 1990. Για τις τράπεζες - ασφάλειες, αφορούν τον Απρίλιο του 1991 σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του 1990.

5 Στοιχεία Οκτωβρίου σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.